

OPMANDSKENDELSE

af 23. august 2010

i

Faglig voldgiftssag F.V. 2010.27:

CO-industri

for

Blik- og Rørarbejderforbundet

(advokat Jesper Kragh-Stetting)

mod

DI Overenskomst I v/DI

for

Calanbau Brandschutzanlagen GmbH

(advokat Lars Bruhn)

INDLEDNING

Sagen angår spørgsmålet, om den tyske virksomhed Calanbau Brandschutzanlagen GmbH (Calanbau) har haft pligt til at aflønne arbejde med montering af et sprinkleranlæg i Dansk Supermarkeds logistikcenter i Brabrand efter Rørprislistens bestemmelser om akkordarbejde.

Calanbau er som medlemsvirksomhed i DI omfattet af Industriens Overenskomst mellem CO-industri (CO-i) og DI, herunder overenskomstens specielle del. I foråret 2009 installerede virksomhedens medarbejdere et sprinkleranlæg i det nævnte logistikcenter, og herunder blev repræsentanter for Blik- og Rørarbejderforbundet (Blik og Rør) opmærksom på, at aflønningen af medarbejderne ikke skete efter Rørprislisten. Den 29. juni 2009 blev der afholdt fællesmøde, hvorunder forbundet gjorde gældende, at virksomheden havde begået brud på § 7 i industrioverenskomstens specielle del. Heroverfor bestred DI, at bestemmelsen fandt anvendelse på det pågældende montagearbejde. Herefter blev sagen ved CO-i's klageskrift af 11. maj 2010 indbragt for denne faglige voldgiftsret.

Det er CO-i's opfattelse, at Calanbau må karakteriseres som en "smede-, vand- og gasmester" virksomhed, jf. § 7 i overenskomstens specielle del, og at arbejdet med at montere sprinkleranlægget var af en art, der typisk udføres af VVS virksomheder, der er medlem af TEKNIQ. Arbejdet var derfor utvivlsomt omfattet og reguleret af Rørprislisten.

Heroverfor er det DI's synspunkt, at Calanbau er en ingeniør-, produktions-, salgs-, montage- og servicevirksomhed. Den producerer røranlæg til sprinklersystemer fuldautomatisk på fabrikken i Tyskland og monterer derefter rørene ved en simpel samling ved hjælp af ufaglært arbejdskraft. Den er derfor ikke en VVS virksomhed i den forstand, der sigtes til i § 7. Desuden gør DI gældende, at § 7 ikke indebærer en pligt for de virksomheder, der i øvrigt er omfattet af bestemmelsen, og disses ansatte til ubetinget at lade arbejde af den pågældende art udføre i akkord. DI har herved henvist til en opmandskendelse i en faglig voldgiftssag fra 1976.

Voldgiftsretten har bestået af Max Meyer, der er forbundsformand i Blik- og Rør, og Erik Bjørlik Hansen, der er faglig sekretær i CO-i, begge udpeget af CO-I, chefkonsulent Henrik Uldahl og konsulent Peer S. Jørgensen, udpeget af DI, og – som opmand – højesteretsdommer Per Sørensen.

PÅSTANDE

CO-i for Blik- og Rørarbejderforbundet har nedlagt følgende påstande:

1. DI Overenskomst I v/DI for Calanbau skal anerkende, at arbejdet med opsætning af sprinkleranlæg på Dansk Supermarkeds logistikcenter på Rosbjergvej i Brabrand skal opmåles og afregnes efter Rørprislisten.
2. Calanbau skal betale en alvorlig bod for at have begået brud på § 7 i speciel del i overenskomsten og Rørprislisten.

DI for Calanbau har påstået frifindelse for CO-i's påstand 1 og afvisning af CO-i's påstand 2.

Desuden har DI nedlagt selvstændig påstand (3) om, at CO-i for forbundet skal anerkende, at § 7 i den specielle del i Industriens Overenskomst indebærer en pligt for de af bestemmelsen omfattede virksomheder og deres ansatte til at indgå i gensidig forhandling om akkord, men ikke en pligt til ubetinget at lade arbejdet udføre i akkord, herunder at aflønne efter Rørprislisten, selv om denne efter arbejdets art kan anvendes.

Vedrørende afvisningspåstanden har DI anført, at der ikke er indgået nogen aftale om, at spørgsmålet om en eventuel bod kan afgøres under denne faglige voldgiftssag.

CO-i har over for DI's selvstændige påstand påstået afvisning, subsidiært frifindelse.

INDUSTRIENS OVERENSKOMST

Ifølge § 24, stk. 1, litra a, i Industriens Overenskomst kan akkord aftales gennem fri forhandling og/eller lokalaftale. Overenskomstens specielle del indeholder en række særregler om akkord i forskellige situationer. § 7 lyder således:

”§ 7 Blikkenslagere og rørleggere

Særlige akkordbestemmelser

Hvor smede-, vand- og gasmestre inden for virksomhedens område med blikkenslagere og/eller rørleggere udfører blikkenslager- og/eller rørarbejde på nybygninger, skal der træffes særlig aftale om betalingen for sådant arbejde.

Når arbejdet udføres uden for virksomhedens område på nybygninger, tilstræbes dette udført i akkord. Hvad angår rørarbejde henvises til Rørprislistens bestemmelser herom, og hvad angår blikkenslagerarbejde henvises til Landsprislisten for blikkenslagerarbejde (prisafsnittet).

Hvis enighed om ovenstående ikke kan opnås lokalt, kan sagen behandles efter Regler for behandling af uoverensstemmelser af faglig karakter.”

De følgende paragraffer indeholder bestemmelser om sadelmagere (§ 8), elektrikere (§ 9) og malere (§ 10). I disse bestemmelser hedder det blandt andet:

”§ 8 Sadelmagere

Særlige akkordbestemmelser

De i Sadelmagerprislisten indeholdte akkordpriser med de til enhver tid vedtagne ændringer er også gældende for Dansk Industris medlemmer, for så vidt arbejdet udføres under samme forhold og på samme måde som forudsat i prislisten.

§ 9 Elektrikere

Særlige akkordbestemmelser

Den mellem Elektroinstallatørernes Landsforening (ELFO) og Dansk El-Forbund til enhver tid gældende landspriskurant er også gældende for Dansk Industris medlemmer for installationsarbejde udført på virksomhedernes egne nyanlæg, f.eks. fabriksbygninger, kontorer og lign., for så vidt arbejdet har en samlet varighed på mindst 3 arbejdsdage.

§ 10 Malere

Den mellem Danske Malermestre og Malerforbundet i Danmark til enhver tid gældende akkordprisliste er gældende for Dansk Industris medlemsvirksomheder, når der udføres bygningsmalerarbejde på virksomheden samt uden for virksomheden af mere end en dags varighed.

Hvor malerarbejde udføres i forbindelse med fabriksmæssig produktion eller i øvrigt udføres under arbejdsbetingelser og forhold, der ikke er forudsat i den nævnte prisliste, fastsættes lønnen i henhold til nærværende overenskomsts bestemmelser herom.

...”

PRAKSIS

1. CO-i har til støtte for sine påstande blandt andet henvist til en opmandskendelse af 8. april 1992 i en sag mellem Dansk Metalarbejderforbund og Blik- og Rør på den ene side og Industriens Arbejdsgivere for Jørgen Bladt A/S, Aalborg på den anden side. Sagen angik en uenighed

om, hvorvidt virksomheden kunne aflønne fjernvarmearbejde efter aftalte akkorder, eller om den var forpligtet til at anvende Rørprislisten (Fjernvarmeprislisten). Ved opmandskendelsen blev Industriens Arbejdsgivere for Jørgen Bladt A/S frifundet. I kendelsen udtaler opmanden (højesteretsdommer Palle Kiil) blandt andet:

”Udgangspunktet for fortolkningen er ordlyden af overenskomstens akkordbestemmelser, således som disse aktuelt er affattet. Den almindelige regel for de af overenskomsten omfattede virksomheder er herefter, at akkorder fastsættes ved fri forhandling eller baseres på arbejdsstudier, jf. overenskomstens § 19, men at der er gjort afvigelse herfra ved de særlige akkordbestemmelser i overenskomstens § 20, der – udover en regel i stk. 1 om særakkorder for en bestemt del af et akkorderet arbejde – indeholder særregler for akkorderingen inden for bestemte faggrupper, heriblandt blikkenslagere og rørlæggere, sadelmagere og elektrikere. For disse gruppers vedkommende gælder, at akkorderingerne under visse betingelser skal ske i henhold til de for faget gældende prislistes.

Det må herefter lægges til grund, at overenskomsten efter sin ordlyd indeholder den begrænsning af anvendelsesområdet for Rørprislisten (Fjernvarmeprislisten), at de af overenskomsten omfattede virksomheder – der typisk vil være større jernindustrielle virksomheder modsat de virksomheder, der er organiseret hos Dansk VVS-Installatør Forening – som udgangspunkt er fritstillet til at indgå akkordaftaler efter de almindelige bestemmelser i overenskomstens § 19 og kun er forpligtet til at anvende prislisterne i det omfang, en sådan forpligtelse følger af overenskomstens § 20, stk. 3 [svarende til nu § 7 i industrioverenskomstens specielle del].

Efter ordlyden af denne bestemmelse gælder forpligtelsen kun for ”smede-, vand- og gasmestre”, som lader arbejde udføre i akkord ”uden for virksomhedens område på nybygninger”. Det af den indklagede virksomhed kontraherede fjernvarmearbejde udføres efter det oplyste i akkord i Aalborgområdet og er således utvivlsomt omfattet af beskrivelsen i overenskomstens § 20, stk. 3. Spørgsmålet er derfor alene, om angivelsen ”smede-, vand- og gasmestre” som hævdet af de indklagede betyder, at det i dag kun er et mindre antal virksomheder inden for IA’s område, som er forpligtet til at anvende prislisterne, idet forpligtelsen hertil ikke påhviler – og aldrig har påhvilet – egentlige industrivirksomheder, hvortil den indklagede virksomhed ubestridt må henregnes.

Ved besvarelsen heraf bemærkes, at det af det fremlagte referat af 14. november 1972 fra forhandlingerne i Centralorganisationens og Sammenslutningens forhandlingsudvalg udvalg 13 fremgår, at man fra Blik- og Rørarbejderforbundets side gjorde gældende, at overenskomsten mellem Sammenslutningen og CO-Metal – som dengang intet indeholdt om rørlæggere og rørarbejde – alene gjaldt fabriksblikkenslagere, men ikke forbundets medlemmer beskæftiget ved rørprislistearbejde hos Sammenslutningens medlemsvirksomheder, et standpunkt, som Sammenslutningen imidlertid bestred. Sammenholdes dette med udtalelsen i Sammenslutningens cirkulære nr. 4 fra marts 1975, hvorefter den henvisning til Rørprislisten, som blev indføjet ved overenskomstfornyelsen i 1975, ”ikke medfører nogen ændring i forhold til hidtil”, er det nærliggende at antage, at Rørprislisten forud for overenskomstfornyelsen kun er blevet anvendt som akkorderingsgrundlag af den kategori af medlemsvirksomheder, for hvis vedkommende særbestemmelsen i overenskomstens § 20, stk. 3, er gældende. De oplysninger, som er forelagt voldgiftsretten, giver derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for at fravige ordlyden af den omtvistede overenskomstbestemmelse. Da forpligtelsen til at anvende Rørprislisten (Fjernvarmeprislisten) herefter kun gælder for de af overenskomsten mellem IA og CO-Metal omfattede virksomheder, der med rette kan karakteriseres som smede- eller vand- og gasmestervirksomheder, og da

denne karakteristik som nævnt ikke er dækkende for den indklagede virksomhed, kan klagerne ikke få medhold i den nedlagte påstand.”

2. DI har til støtte for sine synspunkter blandt andet henvist til en opmandskendelse af 1. april 1976 i en sag mellem Blikkenslager-, Sanitets- og Rørarbejderforbundet og Jernets Arbejdsgiverforening for JF-Fabrikken, J. Freudendahl A/S i Sønderborg. Sagen angik en uoverensstemmelse om, hvorvidt et medlem af forbundet under sit arbejde på den pågældende virksomhed var ansat på timeløn eller akkordløn. Også i den sag henviste Blik- og Rør til den bestemmelse i overenskomsten (§ 21, stk. 3), der nu svarer til § 7 i overenskomstens specielle del. Opmanden frifandt arbejdsgiversiden med følgende begrundelse:

”Der er ikke indgået nogen aftale med AA om, at arbejdet skulle udføres i akkord, og der er i det for Voldgiftsretten oplyste ikke holdepunkter for at kunne fastslå, at virksomheden har anerkendt, at arbejdet udførtes i akkord.

Efter ordlyden i overenskomsten for Jern- og Metalindustrien § 21, stk. 3, finder opmanden ikke, at denne bestemmelse er anvendelig på det i sagen omhandlede arbejdsforhold; men selv om man ville antage dette, foreskriver bestemmelsen alene, at der ”tilstræbes” akkord. I så henseende har der været forhandlet akkord med AA, der imidlertid afviste en af virksomheden tilbudt akkordordning. Det kan ikke med henvisning til § 21, stk. 3 kræves, at arbejdet skal afregnes efter den nævnte Landspriskurant, og der er ej heller i det under sagen fremkomne tilvejebragt noget andet grundlag, der kan hjemle det rejste krav. Herefter vil Sammenslutningens frifindelsepåstand være at tage til følge.”

3. CO-i har fremlagt en liste over godkendte installationsfirmaer, der er beskæftiget med samme type arbejde som montagearbejdet i logistikcenteret. På listen figurerer 18 virksomheder, hvoraf 4, herunder Calanbau, ikke er medlem af arbejdsgiverforeningen TEKNIQ.

4. Dansk Brand- og Sikringsteknisk Institut (DBI) har udfærdiget retningslinjer for godkendelse af firmaer til projektering, installation, service og vedligehold af automatiske brandsikringsanlæg. DBI er et selvejende videnscenter, der arbejder inden for brand- og sikringsteknologi samt skadeforebyggelse. Det er under sagen oplyst, at retningslinjerne ikke har samme bindende virkning som offentligt fastsatte bestemmelser, men at forsikringsselskaberne i praksis stiller krav om, at firmaer, der udfører automatiske brandsikringsanlæg er omfattet af godkendelsen og følger retningslinjerne. Af retningslinjernes punkt 30 – Krav til installationsfirmaet – fremgår blandt andet følgende:

”30	Krav til installationsfirmaet
31	Etablering og organisation
31.10	Installationsfirmaet skal have fast driftssted inden for Den Europæiske Union eller inden for Den europæiske Frihandelssammenslutning.
31.11	Al kommunikation mellem installationsfirmaet og anlægsejere, myndigheder, inspektionsorganer, certificeringsorganer mv. skal kunne foregå på dansk.
31.20	Der skal i installationsfirmaet være fast ansat personale med de nødvendige kvalifikationer, heraf skal mindst én person være kvalificeret i henhold til retningslinier for certificering af kvalificerede personer til projektering, installation, service og vedligehold af automatiske brandsikringsanlæg inden for det, eller de kravdokumenter jf. 11, der er omfattet af virksomhedens forretningsområde.
31.21	Den kvalificerede person skal være indplaceret i installations firmaet på en sådan måde, at personen udøver tilstrækkelig indflydelse på brandsikringsanlæggenes kvalitet.
31.22	Ændringer i organisationen, for så vidt angår den kvalificerede person, skal omgående meddeles det godkendende organ.
31.23	Installationsfirmaet skal årligt bekræfte organisationsplan og ansættelsesforholdets gyldighed.
31.30	Sprinklerinstallationsfirmaer skal anvende egne montører.
31.31	Ved egne montører forstås montører, der er ansat i installationsfirmaet og har relevant faguddannelse.
31.32	Mindst halvdelen af de, på det enkelte installationssted beskæftigede montører, skal have mere end 1 års erfaring inden for montage af sprinklerinstallationer.
31.33	Kravene i 31.30-31.32 skal på forlangende kunne dokumenteres.
32	Forsikring
32.10	Installationsfirmaet skal have sædvanlig ansvarsforsikring for skader, for hvilke der er ansvar efter dansk rets almindelige regler. Installationsfirmaet skal på anmodning dokumentere, at forsikringen er i kraft.”

FORKLARINGER

Birger Hermansson har forklaret, at han siden 1999 har været overenskomstchef i TEKNIQ og i kraft heraf har deltaget i forhandlingerne om Rørprislisten med Blik og Rør og Dansk Metal som modparter. Det er hans opfattelse, at arbejdet med monteringen af sprinkleranlægget i Brabrand utvivlsomt var omfattet af Rørprislisten, idet der var tale om helt sædvanligt VVS arbejde. Ved arbejde af den pågældende art er det almindeligt, at der er tale om fabriksproducerede røranlæg, således at det kun er selve monteringen, der er omfattet af Rørprislisten. DBI's retningslinjer udspringer af forsikringsselskabernes krav til kvaliteten af arbejdet med automatiske brandsikringsanlæg. Kravet i DBI's retningslinjers punkt 30 om, at installationsfirmaerne skal anvende egne montører, er et meget skrappt krav i forhold til de krav, der ellers stilles til installationsvirk-

somheder. Det anses for at være meget alvorligt, hvis retningslinjerne ikke overholdes. Som op-
taget på listen over godkendte installationsfirmaer er Calanbau for ham at se en VVS virksomhed
i Danmark på lige fod med andre godkendte virksomheder. Han har ikke selv set det færdige
anlæg i Brabrand eller tegningerne til det.

Esben Malling har forklaret, at han som opmåler i Blik og Rørs afdeling i Aarhus i 12 år har be-
sigtiget byggepladser og foretaget opmålinger og opstillinger af regnskaber. Da han besøgte
byggepladsen i Brabrand, konstaterede han, at de arbejdere, der udførte monteringsarbejdet, fik
ca. 12 Euro i timeløn og dermed ikke var aflønnet efter Rørprislisten. Da han nogle dage senere
besøgte virksomheden på ny, foretog han opmåling på sædvanlig måde. Han bad en medarbejder
hos Calanbau om nogle yderligere oplysninger, hvad Calanbau dog ikke ville medvirke til. Af
byggemødereferaterne fremgik, at 30 Calanbauansatte var beskæftiget med monteringen.

Stig Søllested, der er forbundssekretær i Blik og Rør, har forklaret, at forbundets medlemmer er
omfattet af Rørprislistens bestemmelser, når de udfører arbejde som det, der var tale om i Bra-
brand. Det er ikke en forudsætning for at blive medlem af forbundet, at den pågældende er ud-
dannet som blikkenslager, og i tidens løb er mange da også overgået fra medlemskab i 3F til
medlemskab i Blik og Rør. Håndteringen af rørene i sprinkleranlægget kunne udføres af ikke
faglærte arbejdere.

Kaj Früchtenicht har forklaret, at han er project manager i Calanbau og som projektleder for sta-
tionære brandsikringsanlæg gennem hele forløbet stod for projekteringen, planlægningen og
monteringen af brandsikringsanlægget i Brabrand. Virksomheden, der har mere end 300 medar-
bejdere, fremstiller navnlig sprinkleranlæg, der leveres til en række lande. Virksomheden monte-
rer kun egne producerede anlæg, men fremstiller også anlæg, der leveres til og installeres af an-
dre virksomheder. De færdigproducerede rør er forsynet med numre i henhold til en forud udar-
bejdet plan, der også nøje angiver, hvor og hvordan rørene skal monteres. De medarbejdere, der
foretager monteringerne har ikke en speciel uddannelse hertil, idet der er tale om medarbejdere,
der tidligere har været beskæftiget som f.eks. havnearbejdere, chauffører, søfolk m.fl. Oplærin-
gen af en ny medarbejder sker ved, at den nyansatte følger en erfaren medarbejder i en kortere
tid. Arbejdslederne skal derimod have en særlig uddannelse. Calanbau havde i alt seks medar-
bejdere på arbejdspladsen – en arbejdsleder, en stedfortræder og fire montører. Resten af dem,
der udførte arbejdet, ca. 30, var ansat i den tyske virksomhed 3KER RAS, der er hjemmehørende
i Berlin. Hele montagearbejdet var således af Calanbau blevet overdraget til 3KER RAS, der der-

med var ansvarlig for montagen. I Tyskland kræves der en særlig godkendelse for at arbejde med vandtilslutningen. Derfor overdrager Calanbau altid sådant arbejde til andre – autoriserede – virksomheder. Arbejdet med tilslutningen af rørene til vandforsyningen blev udført af et dansk VVS firma. Denne del af det samlede arbejde hørte således ikke under Calanbau, og han ved ikke, hvilken dansk virksomhed der udførte det.

Det er rigtigt som forklaret af Esben Malling, at også medarbejderne fra 3KER RAS, der betragtedes som underentreprenør, hørte under Calanbau i forholdet til bygherren, men ledelsesretten i forhold til de pågældende medarbejdere havde 3KER RAS selv.

PARTERNES ARGUMENTER

CO-industri har vedrørende sin påstand 1 anført, at det arbejde med opsætning af sprinkleranlægget, som blev udført af Calanbau, utvivlsomt må karakteriseres som blikkenslager- og/eller rørarbejde på nybygninger uden for Calanbaus område, der er omfattet af § 7 i overenskomstens specielle del. Af opmandskendelsen af 8. april 1992 fremgår, at bestemmelsen skal forstås således, at forpligtelsen til at anvende Rørprislisten gælder for ”smede-, vand- og gasmestre”. Denne ordlyd er af ældre dato, og sådanne virksomheder betegnes i dag som VVS virksomheder. Arbejde af den art, der er tale om i denne sag, udføres typisk af VVS virksomheder, der er medlem af TEKNIQ, og som forklaret af Birger Hermansson er der efter praksis ikke tvivl om, at disse virksomheder anser arbejdet for omfattet af Rørprislisten. Det er i denne sammenhæng ikke afgørende, at den industrielle fremstilling af rørene til anlægget er foregået i Tyskland, og heller ikke, om nogle af de folk, der har udført montagearbejdet, eventuelt ikke har haft en uddannelse, der svarer til den, en færdiguddannet VVS tekniker har gennemgået. Også danske VVS virksomheder udfører arbejde, der ikke forudsætter en sådan uddannelse, men arbejdet betegnes stadigvæk som VVS arbejde, der er omfattet af Rørprislisten.

Oplysningen om, at selve montagearbejdet ikke er blevet udført af medarbejdere fra Calanbau, men af ansatte i 3KER RAS, er først fremkommet under skriftvekslingen i denne voldgiftssag. Der blev således ikke oplyst noget herom på fællesmødet. At arbejdet måtte være udført af en underentreprenør kan dog ikke begrunde, at det ikke er omfattet af Rørprislisten.

Vedrørende påstand 2 har CO-i gjort gældende, at det af parternes fælles henvendelse af 19. januar 2010 til Arbejdsrettens formand om udpegning af opmanden i sagen fremgår, at sagen var

en faglig voldgiftssag, ”der handler om brud på § 7/speciel del, Industriens Overenskomst”. Hermed var parterne enige om, at voldgiftsretten skulle tage stilling til såvel spørgsmålet, om der er begået brud på § 7, som spørgsmålet om en eventuel bod.

Vedrørende påstanden om afvisning af DI's påstand 3 har CO-i anført, at DI's påstand ligger uden for rammen af den uoverensstemmelse, der skal behandles ved den faglige voldgiftsret efter fælleshenvendelsen af 19. januar 2010. DI har således ingen retlig interesse i at få behandlet påstanden.

DI har vedrørende sin frifindelsespåstand og sin påstand 3 gjort gældende, at § 7 i den specielle overenskomst kun sigter til VVS mestre. En ”mester” er en arbejdsgiver, som er berettiget til at uddanne elever under erhvervsuddannelsen og derfor skal godkendes af det faglige udvalg, som tilrettelægger uddannelsen. Desuden skal en VVS mester have en offentlig autorisation for at kunne arbejde med det offentlige forsyningsnet, jf. herved også opmandskendelsen af 8. april 1992. Bestemmelsen omfatter derfor kun de medarbejdere, der har en elevuddannelse som blikkenslager (eller rørslægger). Af kendelsen fremgår, at bestemmelsen ikke omfatter f.eks. ”egentlige industrivirksomheder”, selv om medarbejdere i disse virksomheder som led i virksomhedens produktion udfører arbejde af en art, der er omfattet af Rørprislisten. Allerede dengang var der ifølge kendelsen kun tale om et mindre antal virksomheder, der anvendte Rørprislisten. Calanbau kan ikke med rette karakteriseres som en smede- eller vand- eller gasmestervirksomhed – nu VVS virksomhed – i Rørprislistens forstand. Virksomheden producerer røranlæg til sprinklersystemer på sin fabrik i Tyskland efter en gennemindustrialiseret fremgangsmåde. Selve samlingen sker ved hjælp af ufaglært arbejdskraft, der ved hjælp af simpelt håndværktøj udfører arbejdet på baggrund af tegninger og et nummersystem. Dertil kommer, at virksomheden ikke arbejder ”på” det offentlige forsyningsnet, idet sprinkleranlægget er et lukket kredsløb, således at tilslutningen til det offentlige net er foretaget af en autoriseret VVS mester. Den godkendelse, der sker i forbindelse med sprinkleranlæg, sker på foranledning af forsikringsselskaberne med henblik på en tilfredsstillende brandsikkerhed og kan ikke tillægges afgørende betydning ved fortolkningen af Industriens Overenskomst.

DI har herudover anført, at kun få af de arbejdere, der udførte montagen af sprinkleranlægget, var ansat i Calanbau. Langt den overvejende del af arbejdet blev udført af en underentreprenør, som Calanbau i overenskomstmæssig henseende ikke er ansvarlig for.

DI har endvidere gjort gældende, at det af § 7 fremgår, at det, når der udføres arbejde, der i øvrigt er omfattet af bestemmelsen, kun skal ”tilstræbes” at arbejdet udføres i akkord. I modsætning til, hvad der fremgår af de følgende bestemmelser om saddelmagere i § 8, elektrikere i § 9 og malere i § 10, er der ikke tale om et ubetinget krav om, at arbejdet skal udføres i akkord.

Denne forståelse støttes klart af opmandskendelsen af 1. april 1976. Der skal således optages forhandling, men opnås der ikke enighed om en akkordaftale, er der aftalt en procedure for de videre forhandlinger. En akkord forudsætter dermed en konkret aftale for hvert enkelt arbejde.

Vedrørende påstanden om afvisning af CO-i's påstand 2 har DI anført, at der ikke på noget tidspunkt er indgået nogen aftale mellem parterne om, at det eventuelle bodsspørgsmål skal afgøres af voldgiftsretten. Den fælles henvendelse til Arbejdsrettens formand indeholder således ikke en sådan aftale.

OPMANDENS BEGRUNDELSE OG KONKLUSION

Vedrørende CO-i's påstand 1 og DI's påstand 3

DI's påstand 3 er en anerkendelsespåstand, men udgør indholdsmæssigt et anbringende til støtte for organisationens påstand om frifindelse for CO-i's påstand 1. Påstanden indgår dermed som en del af den problemstilling, som CO-i's påstand 1 rummer, og DI har dermed en retlig interesse i at få voldgiftsrettens stillingtagen til sin påstand. CO-i's påstand om afvisning af DI's påstand 3 tages derfor ikke til følge.

Parterne er enige om, at betegnelsen smede-, vand- og gasmestre i akkordbestemmelsen i § 7 i dag skal forstås som VVS virksomheder.

Ved opmandskendelsen af 8. april 1992 blev det fastslået, at forpligtelsen til at anvende prislisterne ikke påhviler – og aldrig har påhvilet – ”egentlige industrivirksomheder”. I sagen måtte den pågældende virksomhed, der udførte fjernvarmearbejde, henregnes til denne form for virksomhed. I denne sag er fremstillingen af sprinkleranlægget foregået på Calanbaus fabrikker i Tyskland, men også selve montagearbejdet på Dansk Supermarkeds bygning er udført af Calanbaus medarbejdere. Det bemærkes i denne forbindelse, at det, som sagen er oplyst, må lægges til grund, at Calanbau havde ledelsen af og ansvaret for udførelsen af montagearbejdet, og at det ikke kan bevirke nogen ændring i Calanbaus eventuelle forpligtelse til at lade montagearbejdet

udføre efter Rørprislisten, at der i et eller andet omfang er benyttet medarbejdere fra en anden tysk virksomhed.

Efter bevisførelsen, herunder Birger Hermanssons forklaring, må det endvidere lægges til grund, at arbejde med montering af sprinkleranlæg som det foreliggende efter praksis opfattes som VVS arbejde og udføres af VVS virksomheder i henhold til Rørprislistens bestemmelser, også selv om arbejdets udførelse ikke nødvendigvis forudsætter en færdiguddannelse som blikkenslager.

Opmanden finder det herefter mest nærliggende i denne sag at anse det udførte arbejde for at være et arbejde og Calanbau for at være en virksomhed, der er omfattet af 1. punktum i § 7 i den specielle overenskomst.

Som anført udføres arbejdet med sprinkleranlæg i vidt omfang af VVS virksomheder, der er medlem af TEKNIQ, og arbejdet udføres efter Rørprislistens bestemmelser. Af bestemmelsen fremgår imidlertid alene, at det ved arbejde af den pågældende art skal ”tilstræbes”, at det udføres i akkord. Denne formulering indebærer, at virksomheden har pligt til at indgå i reelle forhandlinger om en akkord, men ikke, at den har en ubetinget pligt til at lade arbejdet udføres i akkord, hvis der ikke opnås en aftale herom. Opmandskendelsen i 1976 nåede da også til samme resultat ved fortolkningen af den tilsvarende bestemmelse i den dagældende overenskomst, som dog dengang ikke henviste til Landsprislisten for blikkenslagerarbejde. Det bemærkes herved, at der i sagen i opmandskendelsen af 8. april 1992 var tale om arbejde, der blev udført i akkord, og at der ikke ved kendelsen ses at være taget stilling til tilfælde, hvor det – endnu – ikke er besluttet, at arbejdet skal udføres i akkord.

Der må herefter gives DI medhold i, at Calanbau ikke har haft pligt til at lade arbejdet med montering af sprinkleranlægget udføres i akkord. Efter oplysningerne i sagen kan det dog lægges til grund, at Calanbau ikke har levet op til forpligtelsen i 2. punktum i § 7 til at tilstræbe arbejdet udført i akkord, idet virksomheden ikke på noget tidspunkt er indgået i nogen forhandling herom. For så vidt har virksomheden dermed begået brud på § 7, men som CO-i's påstand 1 er formuleret, kan denne efter det anførte ikke tages til følge.

I konsekvens af det anførte tages DI's påstand 3 til følge.

Vedrørende CO-i's påstand 2

Spørgsmålet om bod efter arbejdsretsloven afgøres af Arbejdsretten, hvis parterne ikke har aftalt andet. Fortolkningen af § 7 blev af Arbejdsretten henvist til afgørelse ved faglig voldgift, og hverken med henvisningen til parternes fælles henvendelse af 19. januar 2010 til Arbejdsrettens formand eller på anden måde har CO-i godtgjort, at parterne har aftalt, at spørgsmål om bod kan afgøres under voldgiftssagen. DI's påstand om afvisning af CO-i's påstand 2 tages derfor til følge.

THI BESTEMMES:

DI Overenskomst I v/DI for Calanbau Brandschutzanlagen GmbH frifindes for CO-industris påstand 1.

CO-i's påstand 2 afvises.

CO-i skal anerkende, at Industriens Overenskomst, speciel del § 7 indebærer en pligt for de af bestemmelsen omfattede virksomheder og deres ansatte til at indgå i gensidig forhandling om akkord, men ikke en pligt til ubetinget at lade arbejdet udføre i akkord, herunder aflønne efter Rørprislisten, selv om denne efter arbejdets art kan anvendes.

Hver part skal bære egne omkostninger og betale halvdelen af opmandens honorar og udgifter.

København den 23. august 2010

Per Sørensen